Een kwalitatief onderzoek naar het begrip en de ervaring van de patiënt bij patiënteninformatie over een check-up bloedonderzoek

Haio: Van Looveren Tessa , U.G.
Promotor: Heytens Stefan , U.G.
Praktijkopleider: CLAES Tinne , DECOSTER Tania , STREFFER Marie-Luise

Context: In de huisartsenpraktijk vragen asymptomatische patiënten frequent naar een algemeen check-up bloedonderzoek, ondanks de beperkte wetenschappelijke onderbouwing voor routinematige screening. Hoewel verwachtingen van patiënten reeds beschreven zijn, is weinig bekend over hoe zij informatie over het nut en de nadelen van dergelijke onderzoeken begrijpen en ervaren.

Onderzoeksvraag: Deze studie beoogt inzicht te verwerven in hoe asymptomatische patiënten informatie over een check-up bloedonderzoek begrijpen, interpreteren en beleven.

Methode: Er werd een kwalitatief onderzoek uitgevoerd bij 16 asymptomatische volwassen patiënten die zich aanboden met de vraag naar een check-up bloedonderzoek. Data werden verzameld via semi-gestructureerde interviews volgens een think-aloud-methodologie, waarbij deelnemers hun gedachten hardop verwoordden tijdens het doornemen van een informatieve presentatie. De data werden geanalyseerd via thematische analyse volgens Braun en Clarke.

Resultaten: Deelnemers beschouwen een check-up bloedonderzoek in de eerste plaats als een middel tot geruststelling en controle, vaak gedreven door onzekerheid en angst om iets te missen. Er bestaat een duidelijke kennis- en informatiekloof: hoge verwachtingen gaan gepaard met beperkte kennis over de inhoud en beperkingen van testen. Complexe concepten zoals vals positieve resultaten blijken moeilijk te begrijpen en worden vaak geminimaliseerd. In de verwerking van informatie is frequent sprake van cognitieve dissonantie, waarbij tegenstrijdige informatie wordt geherinterpreteerd om bestaande overtuigingen te behouden. Tegelijk kan informatie bij sommige deelnemers wel leiden tot inzicht, vooral wanneer deze aansluit bij hun referentiekader. Emoties en vooraf bestaande overtuigingen blijken een belangrijke rol te spelen in de interpretatie van informatie. Het vertrouwen in de huisarts blijft groot en fungeert als belangrijke factor in de interpretatie van informatie.

Conclusie: Patiënteninformatie over check-up bloedonderzoek wordt positief gewaardeerd en kan aanzetten tot reflectie, maar leidt niet automatisch tot het bijstellen van verwachtingen. De verwerking van informatie wordt sterk beïnvloed door emoties en bestaande overtuigingen. Ook het vertrouwen in de huisarts speelt hierbij een centrale rol. Deze bevindingen onderstrepen het belang van duidelijke, toegankelijke en herhaalde communicatie, evenals een persoonsgerichte benadering binnen de arts-patiëntrelatie om tot meer geïnformeerde besluitvorming te komen.